Lietas Nr. C37092714

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Tukumā, 2014.gada 17.decembrī

Tukuma rajona tiesa
tiesnese A.Vancāne
rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Tiesa k o n s t a t ē j a:

Prasītāja/pers. A/ 2014.gada 6.augustā iesniedza maza apmēra prasību, kurā, pamatojoties uz Civillikuma (saīsināti CL) 179.pantu, lūdz piedzīt no atbildētāja /pers. B/uzturlīdzekļus bērna /pers. D/ uzturam Ministru kabineta noteiktā minimālā apmērā, ņemot vērā bērna vecumu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka ar Tukuma novada bāriņtiesas 2010.gada 22.jūlija lēmumu prasītāja iecelta par aizbildni /pers. D/. Bērns dzīvo prasītājas ģimenē. Ar Tukuma rajona tiesas 2012.gada 25.oktobra spriedumu lietā C37080612 bērna mātei – /pers. B/ ir atņemtas aizgādības tiesības uz meitu /pers. D/. Bērna tēvs /pers. E/ 2014.gada janvārī ir miris. Atbildētāja labprātīgi bērnam nesniedz materiālu palīdzību, par bērnu neinteresējās.

Pamatojoties uz norādīto, prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas uzturlīdzekļus /datums/dzimušās /pers. D/ uzturam Ministru kabineta noteiktā minimālā apmērā, ņemot vērā bērna vecumu.

Prasība pamatota ar Civillikuma 179.pantu un Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 „Noteikumu par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērniem".

Prasītāja nav lūgusi uzklausīšanu tiesas sēdē.

Atbildētāja paskaidrojumus par prasību tiesai nav sniegusi.

Atbildētājai atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21}panta noteikumiem, 2014.gada 7.augustā prasības pieteikums un paskaidrojuma veidlapa ierakstītā vēstulē nosūtīti uz atbildētājas deklarēto dzīvesvietas adresi ar lūgumu 30 dienu laikā no prasības pieteikuma saņemšanas dienas iesniegt Tukuma rajona tiesā rakstveida paskaidrojumus.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 56. panta nosacījumiem, tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses, bet gadījumos, kad deklarācijā norādīta papildu adrese, — pēc papildu adreses, ja vien fiziskā persona tiesai nav norādījusi savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu. Fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, deklarācijā norādītajā papildu adresē vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu.

Bet saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.^{1} panta pirmās daļas 3. punkta nosacījumiem, ja tiesas dokumenti piegādāti šā likuma 56.panta noteiktajā kārtībā, izņemot tā devītajā daļā paredzēto gadījumu, uzskatāms, ka personai ir paziņots par tiesas sēdes vai procesuālās darbības laiku un vietu vai par attiecīgā dokumenta saturu un tiesas dokumenti ir izsniegti, septītajā dienā no nosūtīšanas dienas, ja dokumenti nosūtīti ar pasta sūtījumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} panta otrās daļas noteikumiem, paskaidrojuma nesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai. Pie minētiem apstākļiem, tiesa atzīst, ka atbildētājai par prasību ir paziņots pienācīgā veidā, un lieta izskatāma rakstveida procesā.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta otrā daļa nosaka, ka ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{22}panta pirmo daļu, pusēm izskaidrotas pušu procesuālās tiesības, puses ir informētas par tiesas sastāvu, kā arī izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim.

Puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesim.

Pārbaudījusi lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Saskaņā ar Civillikuma 177.pantu vecākiem ir ne tikai tiesības, bet arī pienākums rūpēties par bērnu, jo līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Rūpes par bērnu nozīmē arī bērnu uzturēt, tas ir, nodrošināt ēdienu, apģērbu, mājokli un veselības aprūpi, bērnu kopt, izglītot un audzināt, nodrošinot garīgo un fizisko attīstību, pēc iespējas ievērojot bērna individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam.

Civillikuma 179.pantā noteikts, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina viņa pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte. Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmā daļa nosaka, ka atbilstoši Civillikuma noteikumiem vecāku pienākums ir rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās.

Ar lietā esošo dzimšanas apliecības kopiju (lietas 7.lapa) pierādīts, ka /pers. D/, dzimušas /datums/māte ir atbildētāja – /pers. B/.

Lietā esošais 2010.gada 22.jūlija Tukuma novada bāriņtiesas lēmums Nr.1-6/232 apstiprina, ka /pers. D/ ir nodibināta aizbildniecība, un par aizbildni ir iecelta prasītāja /pers. A/ (lietas 12.lapa).

Civillikuma 252. un 254.pants nosaka, ka aizbildņi atvieto saviem aizbilstamajiem vecākus, aizbildnim savs aizbilstamais visādi jāatbalsta un jāaizstāv.

Saskaņā ar Civillikuma 258.panta trešo daļu, ja trūkst aizbilstamā līdzekļu viņa uzturam, aizbildnim nav pienākums aizbilstamo uzturēt uz sava rēķina. Tāpēc apstāklis, ka prasītāja audzina, kopj bērnu, dod uzturu samērā ar savām iespējām, neierobežo viņas likumā noteiktās tiesības prasīt uzturlīdzekļus bērnam no bērna vecākiem, konkrētajā gadījumā no bērna mātes - atbildētājas lietā.

2009.gada 22.decembra Ministru kabineta noteikumu Nr.1536 ,,Noteikumi par ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu samaksas kārtību un apmēru" 14.punkts nosaka, ka aizbildnis samaksu par tā sniegto ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu atgūst Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Atbildētāja nav iesniegusi ziņas par saviem ienākumiem. Ar VSAA 2014.gada 12.augusta izziņu pierādīts, ka valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas nav reģistrētas. Tā kā prasība celta par minimālo uzturlīdzekļu piedziņu, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņu mantiskā stāvokļa, ko nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto iztikas minimumu un bērna vecumu, tad vecāku materiālajam stāvoklim šajā gadījumā nav izšķirošas nozīmes.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" - katra vecāka pienākums neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa ir ik mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas un katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai- 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas. Minimālā mēneša darba alga ir EUR 320.

No lietas materiālos esošās dzimšanas apliecības konstatējams, ka lietas izskatīšanas laikā /pers. D/ ir 10 gadi. Līdz ar to minimālais uzturlīdzekļu apmērs nedrīkst būt zemāks par 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, kas atbilst EUR 96.

Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 29.augustā lietā Nr. SKC- 556 ir atzinis, ka iztulkojot Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, tas ir, pielietojot tiesību normu tulkošanas sistēmisko metodi, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Uzturlīdzekļu piedziņa uzsākama ar 2014.gada 6.augustu, t.i., no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas tiesā

Ņemot vērā augstāk minētos apstākļus, nepilngadīgā bērna intereses, tiesa uzskata, ka no atbildētājas prasītājas labā bērna uzturam piedzenami uzturlīdzekļi 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna pilngadībai.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji - prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam, kā arī prasībās par paternitātes noteikšanu, ja prasība celta vienlaikus ar prasību par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktam prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu. Līdz ar to valsts nodeva tiek aprēķināta no prasības summas EUR 96 x12 mēneši = EUR 1152. Tādējādi, no atbildētāja atbilstoši CPL 34.panta pirmās daļas 1.punkta b) apakšpunktu piedzenama valsts nodeva EUR 172,80 (EUR 1152 x 15%, bet ne mazāk par EUR 71,14). No atbildētājas piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par prasības pieteikuma noraksta un tiesas pavēstu piegādi un izsniegšanu pusēm EUR 7,35.

Civilprocesa likuma 204.^{1}pants nosaka, ka taisot spriedumu par naudas summas piedziņu un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, kurš nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Civilprocesa likuma 204.^{1}pants nosaka, ka taisot spriedumu par naudas summas piedziņu un par tiesāšanās izdevumu

piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, kurš nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Ņemot vērā, ka spriedums skar bērnu intereses, kuras atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6. pantam vienmēr ir prioritāras, tiesa atzīst, ka tas atbilstoši Latvijas Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktam ir izpildāms nekavējoši.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 193., 195., 204.[1], 250. [25] un 250.[27] pantu, tiesa

nosprieda:

apmierināt prasību pilnībā.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus bērna /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 30% apmērā no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no 2014.gada 6.augusta līdz bērna pilngadībai.

Piedzīt no **/pers. B/**, personas kods /personas kods/ , par labu valstij tiesas izdevumus, kas saistīti ar valsts nodevu par uzturlīdzekļu piedziņu EUR 172,80 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 7,35.

Valsts nodeva EUR 172,80 (viens simts septiņdesmit divi *euro* 80 centi) **iemaksājama**: saņēmējs: saņēmējs: Valsts kase, NMR90000050138, konts LV55TREL1060190911200, saņēmēja banka – Latvijas Banka kods TRELLV22, mērķis – valsts nodeva tiesu iestādē.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami EUR 7,35 (septiņi *euro* 35 centi) iemaksājami: saņēmējs-Tiesu administrācija, Mūkusalas iela 41b NMR 90001672316, konta Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis-ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Noteikt /pers. B/termiņu desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu, līdz 2015.gada 19.janvārim.

Atzīt, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Maksājumus apliecinoši dokumenti sprieduma labprātīgas izpildes termiņā iesniedzami Tukuma rajona tiesas kancelejā, pretējā gadījumā tiesa nodos spriedumu par tiesas izdevumu piedziņu piespiedu izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no pilna sprieduma pasludināšanas dienas 2014.gada 17.decembra Zemgales apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Tukuma rajona tiesā.

Tiesnese A.Vancāne